

Vnútorňá smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov

V súlade s Metodickým usmernením MŠ SR č. 7/2006–R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách, ktoré nadobudlo účinnosť 1. apríla 2006, riaditeľ Strednej odbornej školy poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Trnave vydáva uvedenú smernicu:

Čl. 1

Charakteristika šikanovania

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cieľené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

Čl. 2

Znaky šikanovania

Podstatné znaky šikanovania sú:

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) opakované útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

Čl. 3

Prejavy šikanovania

- a) Priama podoba šikanovania:
 - fyzické útoky
 - urážlivé prezývky
 - nadávky
 - posmech
 - tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť
 - odcudzením vecí a pod.
- b) Nepriama podoba šikanovania:
 - prehliadanie a ignorovanie obeť

Čl. 4

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania, školských akcií v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. – školský zákon, Dohovorom o právach dieťaťa a v súlade s Pracovným poriadkom školy, vnútornou smernicou školy.
2. Za povinnosť uvedenú v bode 1 sú zodpovední:
 - pedagogickí zamestnanci, ktorí realizujú vyučovací proces
 - pedagogický dozor pri školských akciách (exkurzia, výlet, kultúrne podujatia, športové podujatia, cvičenia na ochranu života a zdravia, lyžiarsky kurz, turistický kurz atď.)
 - pedagogický dozor počas záujmových krúžkov.
3. Šikanovanie nesmie byť zamestnancami školy (pedagogickými či nepedagogickými) v žiadnej miere prehliadané. Pedagogický aj nepedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť. Je to nutné okamžite oznámiť triednemu učiteľovi agresora a obeť, vedeniu školy a šikanovanému žiakovi poskytnúť okamžitú pomoc.

Čl. 5

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle zákona č. 312/1990 Zb. v znení ďalších predpisov o priestupkoch. Ide predovšetkým o priestupky:
 - a. proti občianskemu spolunažívaniu
 - b. proti majetku.
2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovšil 15 rokov svojho veku. Ak v čase spáchania priestupku dovšil/a 15 rokov svojho veku zaraďuje sa do kategórie „mladistvých“.
3. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. – Trestný zákon. Ide o trestný čin:
 - a. ohovárania
 - b. nebezpečného vyhrážania
 - c. ublíženia na zdraví
 - d. obmedzovania osobnej slobody
 - e. nátlaku
 - f. vydierania
 - g. lúpeže
 - h. hrubého nátlaku
 - i. krádeže
 - j. poškodzovania cudzej veci
 - k. neoprávneného užívania cudzej veci.
4. Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovšil štrnásť rok svojho veku. Uvedení žiaci sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „mladistvých“.
5. Pedagogickému zamestnancovi, ktorému bude známy prípad šikanovania a neprijme v tomto smere žiadne opatrenia, resp. neoznámí túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, vedenie školy sa vystavuje riziku trestného postihu.

Čl. 6

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch školy počas vyučovania, organizovania školskej akcie, mimoškolskej činnosti sa zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec povinný postupovať nasledovne:

1. Pedagogický alebo nepedagogický zamestnanec, ktorý zistí formu šikanovania, informuje triedneho učiteľa agresora a obeť, výchovného poradcu školy a vedenie školy (riaditeľa, zástupcu riaditeľa školy, vedúceho učiteľa praxe).
2. Triedny učiteľ zavolá na prešetrenie prípadu šikanovania:
 - žiaka, agresora šikanovania
 - žiaka, obeť šikanovania
 - zamestnanca školy, ktorý skutočnosť zistil a oznámi,
 - výchovného poradcu školy
 - koordinátora prevencie patologických javov
 - rodičov žiakov alebo zákonných zástupcov (pokiaľ žiak nemá 18 rokov)
 - riaditeľa, zástupcu riaditeľa školy

Po prešetrení zistenej skutočnosti sa uskutoční zápis, v ktorom je popísaná uvedená skutočnosť, vyjadrenia žiakov, zákonných zástupcov, navrhnuté opatrenia nariadenie situácie.

Zápis podpíšu všetci zúčastnení. Originál sa založí do osobného spisu žiakov, zúčastnení dostanú kópiu zápisu.

3. Po prešetrení a navrhnutí opatrení na riešenie prípadu riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade s školským poriadkom, pracovným poriadkom školy, školským zákonom, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon. Celý prípad sa bude uskutočňovať pri zachovaní mlčanlivosti v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch.
4. V prípade, že šikanovanie zistí žiak (žiačka) školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti výchovného poradcu a vedenie školy.

Čl. 7

Metódy riešenia šikanovania

1. Zaistenie ochrany obetiam
 - rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou, s agresorom
 - nájdenie vhodných svedkov, individuálne resp. konfrontačné rozhovory so svedkami, **nikdy nekonfrontovať obeť a agresora**
 - kontaktovať rodičov alebo zákonných zástupcov
 - kontaktovanie s CVPP, s PPP, s diagnostickým centrom (DC) zabezpečuje výchovný poradca
 - využitie anonymnej dotazníkovej metódy
2. Pri výskyte skupinového násillia voči obeť sa odporúča postup:
 - okamžitá pomoc obeť
 - dohoda riaditeľa školy s pedagogickými zamestnancami na postupe vyšetrenia
 - vlastné vyšetrenie

- zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi
- pokračujúca pomoc a podpora obeť
- nahlásenie prípadu polície – rozhodne riaditeľ školy
- kontrolovanie rodičov, zákonných zástupcov – zabezpečia triedny učiteľia
- kontaktovanie s CVPP, s PPP, s diagnostickým centrom (DC) zabezpečuje výchovný poradca

Čl. 8

Opatrenia na riešenie situácie

1. Opatrenia pre obeť
 - odporučiť rodičom žiakov vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť SCPP, PPP, DC
 - zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľom školy v spolupráci s CVPP, PPP
 - informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov
2. Opatrenia pre agresorov
 - odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť (CVPP, PPP, DC)
 - výchovné opatrenia (školský zákon, predpis č. 8 Klasifikácia a hodnotenie žiakov)
 - znížiť známku zo správania
 - preloženie žiaka do inej triedy
3. Opatrenia v mimoriadnych prípadoch
 - odporúčenie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do liečebno-výchovného sanatória
 - oznámenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov
 - oznámenie príslušnému útvaru policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin

Čl. 9

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie – pedagogický zamestnanec špecialista, výchovný poradca a hlavne triedny učiteľ povinní upozorniť rodičov žiakov:
 - aby si všímali možné príznaky šikanovania
 - súčasne ponúknuť im pomoc.
 Táto povinnosť platí pre rodinu obeť ako aj agresora.
2. Pri pohovore s rodičmi sú učiteľia povinní dbať na taký prístup a zachovanie mlčanlivosti o informácie.
3. Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zodpovedá a zabezpečuje ju výchovný poradca a koordinátor prevencie.
4. Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru policajného zboru SR.
5. Riaditeľ školy je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.

Čl. 10

Prevenia šikanovania

1. Šikanovanie nie je v žiadnom prípade neškodný humor alebo zábava.
2. Úlohou vedenia školy, pedagogických zamestnancov SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku je vytvoriť pozitívnu klímu v škole.
3. Táto vnútorná smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov, vrátane sankcií za ich porušenie, zapracovanými v školskom poriadku pre žiakov školy.
4. S vnútornou smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia preukazným spôsobom (podpisy žiakov triedy o jej oboznámení).
5. Vedenie školy zabezpečuje v rámci kontinuálneho vzdelávania, vzdelávanie triednych učiteľov, výchovného poradcu, koordinátora prevencie v oblasti šikanovania žiakov.
6. Uvedená smernica bude prerokovaná na pracovnej porade pedagogickej rady ako aj na porade nepedagogických zamestnancov školy a bude zverejnená na webovej stránke školy. Vo vytlačenej podobe bude v zborovni školy, budú ňou disponovať triedni učitelia, výchovný poradca a koordinátor prevencie na škole.

Ing. Ivan Tománek

riaditeľ

Dodatok č. 1

k vnútornej smernici prevencia a riešenie šikanovania žiakov

Šikana cez internet – kyberšikana

Kyberšikanovanie je negatívnym javom na internete, ktorý má stúpajúcu tendenciu. Hlavný vplyv na túto skutočnosť má neustále rozširovanie internetových technológií. Z uvedeného dôvodu sa výrazná časť šikanovania presunula do virtuálneho prostredia. Agresor zostáva v anonymite a obeť považuje virtuálne šikanovanie za deštruktívnejšie, nemôže pred ním nikam uniknúť. Kyberšikana sa rýchlo šíri k veľkému počtu ľudí a to nekontrolovateľne.

Čo všetko môžeme označiť za kyberšikanovanie:

- urážky a nadávky prostredníctvom komentárov k fotografiám, videám na sociálnych sieťach
- urážajúce správy cez email
- nadávanie cez čít
- anonymné telefonáty
- zavražďovanie, obťažovanie
- zmena profilu obeť agresorom
- zverejnenie súkromnej komunikácie
- ohováranie na sociálnych sieťach
- zverejnenie neprijemných alebo nevhodne upravených fotografií
- krádež identity, vytváranie falošných a posmešných profilov
- kybernetické prenasledovanie (manipulácia agresora s obeťou)

Ako odhaliť kyberšikanu, vznik podozrenia

- ak žiak nečakane prestane používať počítač
- nervozita, smutný výraz pri čítaní emailov
- zmena nálady a správania – nahnevané, depresívne, frustrované správanie po odchode od počítača
- žiak nechce chodiť do školy, medzi ľuďmi
- vyhýba sa rozhovoru o tom, čo robí na počítači
- ak žiak rýchlo vypína obrazovku alebo zatvára programy v počítači.

Dôsledky kyberšikanovania:

- zanedbávanie školských povinností
- zlyhávanie v škole
- zdravotné ťažkosti spôsobené psychickými príčinami (poruchy spánku, bolesti žalúdka, pocity hanby, depresie, smútok, úzkosť a strach, pokles sebadôvery, sebapoškodzovanie, pomsta, pocit ohrozenia)

Prevenia

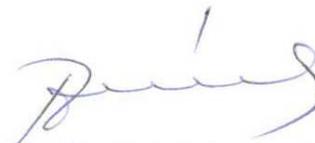
a) Prevencia zo strany jednotlivca

- dávať veľký pozor pri zverejňovaní osobných údajov, fotografií, videí
- dôsledne si premyslieť, komu poskytnúť svoje osobné údaje
- dať vedieť agresorovi, že vám jeho správanie vadí
- upozorniť agresora, že podniknete kroky, aby to skončilo (právne)
- dôležité je si uchovať dôkazy o čine
- blokovať správy od osoby, ktorá šikanuje
- nahlásenie agresora administrátorovi, prípadne šikanovanie oznámiť polícii – už deti od 14 rokov sú trestnoprávne zodpovedné za vydieranie, ohováranie, vyhrážanie a môžu byť postihované

b) Prevencia zo strany učiteľa

- do osnov vyučovacieho procesu zapracovať prevenciu voči ohrozeniu emailom
- informovať žiakov v triedach o neetickom správaní formou kyberšikany (zapracovať do plánu práce TU, plánu triednických hodín)
- naučiť žiakov kriticky myslieť a zodpovedne sa správať
- zapracovanie mediálnej výchovy do učebných osnov a ŠkVP
- informácia žiakov o možnostiach ohrozenia cez internet a možnosti riešenia problému
- informovať žiakov, kde nájdu pomoc (bezplatná telefonická linka: 116 111 alebo email: potrebujem@pomoc.sk)
- diskusie o modelových situáciách na triednických hodinách
- komunikácia so žiakom o danom probléme, s rodičom, navrhnúť možnosti riešenia

Trnava, 01. 09. 2018

Ing. Ivan Tománek
riaditeľ školy